

MODUL 3

Vielfalt in Kärnten

Večina & manjšina

Učni cilj: obravnava izraza manjšine, informiranje o manjšinskih pravicah in o zaščiti manjšin; izostriti zavest o narodnih skupnostih v Avstriji

Pravica do priznavanja manjšin v družbi je temeljno načelo demokracije in v Avstriji je to načelo na več ravneh tudi pravno zavarovano. To jasno izražata državni cilj v 2. odstavku 8. člena zvezne ustave in »Odločitev ustavnega zakonodajalca o vrednotah«. Politično izobraževanje bi moralo zaščito manjšin intenzivneje obravnavati kot del demokratičnega izobraževanja.

Obravnava kulturne raznolikosti je v skladu z željami dijakov. Pri anketi leta 2013* se je izmed 1.275 dijakov iz splošnih šol višje srednješolske ravni preko 40% izreklo za bolj intenzivno obravnavo vprašanj povezanih z avtohtonimi narodnimi skupnostmi in z migracijskimi manjšinami. Namreč, več kot ena četrtnina o tem nima lastnega stališča. Mladi v starosti med 16 in 18 leti večinoma identificirajo koroške Slovence in Madžare na Gradiščanskem kot avtohtone narodne skupnosti (izraz je bil v okviru ankete obrazložen). Tem dalj v stran živijo narodne skupnosti, tem manj je prisotno znanje o njih. Skoraj 60% anketirancev Čehe in Slovake, skoraj 50% pa Hrvate na Gradiščanskem ne prepoznajo kot avtohtone narodne skupnosti. Še celo pri koroških Slovencih 17,3% anketirancev ne more izjaviti, če gre tukaj za narodno skupnost. Pogosto neznanje je potrjeno še s tem, da tretjina mladih identificira skupino »Švicarjev na Tirolskem« kot avstrijsko manjšino, kar je bistveno več kot pa dejansko priznani skupini Čehov in Slovakov. To vprašanje je bilo dodano samo z namenom preverjanja znanja.

Velik del anketiranih dijakinj in dijakov je v anketah, ki sta bili izvedeni 2011** in 2013, izrazilo nerazumevanje za okoliščino, da potrebujejo manjšine posebne vrste spodbud, da bi tako denimo zagotovili preživetje jezika, kulture in identitete. Poleg tega več kot polovica anketiranih mladih ne more podati nobene izjave o pravnem položaju narodne skupnosti ali ne more tega položaja oceniti. V primerjavi z drugimi manjšinskimi skupinami se zdi še najbolj polariziran status prosilcev za azil in migrantov – zaradi politične razprave – in tukaj je najbolj možna ocena. Vendar tudi v teh primerih več kot tretjina anketirancev ni pripravljena podati izjave.

*Pirker Jürgen (2013): Wir sind Kärnten – Mi smo Koroška. Jugend, Begegnung und politische Bildung in Volksgruppenfragen, Baden-Baden.

**Pirker Jürgen/Hofmeister Linda (2015): Ergebnisse der Umfrage und Intervention/Rezultati ankete in intervencija, v Pirker Jürgen (ur.), Kärnten und Slowenien: Getrennte Wege – Gemeinsame Zukunft. Jugend zwischen Heimat, Nation und Europa/Koroška in Slovenija: Ločene poti – skupna prihodnost. Mladi o domovini, narodu in Evropi, Baden-Baden

MODUL 3

Vielfalt in Kärnten

Tematski pregled ponujajo prispevki: „**Koroška je ena! Raznolikost in korak dalje v zvezni deželi**“ in „**Vprašanje(-a) narodnih skupnosti na Koroškem**“ avtorjev Jürgena Pirkerja in Linde Hofmeister ter **Časovnica vprašanja narodne skupnosti na Koroškem** Jürgena Pirkerja (Univerza Karla in Franca v Gradcu) (Download preko domače strani platforme za politično izobraževanje na Koroškem).

Primer vaje

Dijaki se naj glede na različne lastnosti razvrstijo v sociogram. Pri tem bi naj tvorili poljubne, po **vrednotah nevtralne** kategorije, pri čemer se lahko dijaki vključijo v izbiro oz. v tvorjenje kategorij, na primer:

- Igralci nogometa
- Barva oblačil
- Najljubša glasba
- Najljubša hrana
- Kraj bivanja

V skupinah, ki nastanejo, lahko dijaki razpravljajo o naslednjih vprašanjih:

- Kdo je v večini? Kdo je v manjšini?
- Kaj se zgodi, če lahko naenkrat samo nogometaši odločajo o vsem?
- Kako se tvorijo večine in manjšine v družbi?
- Kaj pomeni to za demokracijo?
- Zakaj potrebujejo manjšine zaščito?
- Katere manjšine obstajajo v Avstriji?
- Kateri posebni ukrepi za zaščito obstajajo za manjšine v Avstriji?
- Kakšno je vaše mnenje o teh ukrepih za zaščito?

Avtorja: Jürgen Pirker & Linda Hofmeister (Univerza Karla in Franca v Gradcu)